

We derive 'Kodesh Kodesh' from tithing

קדש קדש יליף ממעשר -

Overview

The גמרא states that we derive certain rulings¹ by כרם רבעי from מעשר שני through the גז"ש of קדש קדש גזירה שוה.² Our תוספות discusses why this גז"ש cannot be utilized for other rulings as well.

תוספות asks:

תימה דלמה לי למידרש בפרק כיצד מברכין (ברכות דף לה,א. ושם דיבור המתחיל אחליה) -

It is astounding! for why do we need to expound in מברכין and say -

מדכתיב קדש הלולים³ אחליה⁴ והדר אכליה פירוש כרם רבעי טעון חילול -

Since it is written, קדש הלולים, we expound it to mean 'redeem it and afterwards you may eat it'; the explanation of this דרשה is that כרם רבעי requires redemption in order to eat it outside ירושלים. The question is why do we need this דרשה of קדש הלולים to teach us that it requires חילול -

תיפוק ליה מקדש קדש דמעשר -

We can derive it from מעשר שני through the גז"ש of קדש קדש (just as מעשר שני requires חילול to eat it outside ירושלים, the same applies to כרם רבעי)?!

תוספות answers:

ויש לומר דאי לאו דאשכחן ביה פדיון הוה ילפינן קדש קדש משביעית⁵ שאין לו פדיון כלל -

And one can say that if we would not have found the concept of redemption by שביעית from כרם רבעי (from the פסוק of קדש הלולים) we would have derived כרם רבעי through the same גז"ש of קדש קדש, where there is no פדיון at all by שביעית -

תוספות anticipates a difficulty:

ואין להקשות כלל למה לי קדש⁶ תיפוק ליה מהלולים -

And we cannot ask at all, why do we need the גז"ש of קדש, we can derive פדיון from הלולים exclusively, as mentioned previously -

¹ Specifically in our case that just as by מע"ש it is redeemed with a חומש even though it is גבוה ממון, similarly by כרם רבעי it can be redeemed even though it is not in his רשות.

² In (see footnote # 3). כרם רבעי by קדש states, and וכל מעשר וגו' קדש לה' ויקרא (בחקותי) כז,ל.

³ The גמרא reads, regarding כרם רבעי, ויקרא (קדושים) יט,כד in פסוק. ובשנה הרביעית יתנה כל פרי קדש הלולים ליהנה.

⁴ We understand the word הלולים (with a 'ה"א') as if it were חילולים (with a 'ח"י"); meaning חילול or redemption.

⁵ The תורה in (בהר) כה,יב writes ויקרא תהיה לכם קדש (presumably it applies to שביעית as well). If one is מחלל קדושת שביעית on something, both items retain the שביעית.

⁶ See 'Thinking it over'.

replies: תוספות

דגזירה שוה דקדש אצטריך למימר דיש לו חומש -

For the ש"ג of קדש is necessary to teach us that there is a חומש payment by כרם
- alone - הלולים if the owner redeems his own fruit, which we would not know from רבעי

כדאמר בפרק ב' דקדושין (דף נד,ב ושם דיבור המתחיל גמר) -

As the גמרא states in the second פרק of קדושין.

offers an alternate explanation (for the original question): תוספות

ורבינו חיים תירץ דאי לאו הלולים מגזירה שוה לא הוה ידעין שצריך חילול בשביעית⁷ -

And ר"ה answered that if not for the דרשה of הלולים, we would not know from
- the ש"ג of קדש that חילול is required on the (seventh) [third⁸] year -

שאין מעשר שני נוהג בשביעית⁹ והביא ראיה מירושלמי דמעשר שני פרק ה'¹⁰ -

Since מע"ש is not observed on the (seventh) [third] year. And ר"ה brought proof
- מסכת מע"ש פ"ה in תלמוד ירושלמי to this from the

דקאמר מה דאת אמרת אין מעשר שני נוהג בשביעית דכוותיה אין נטע רבעי בשביעית וכולי -

Where the גמרא there states, this what you said that מע"ש is not observed on
- שביעית, correspondingly there is no נטע רבעי either, etc.

ודייק התם שגם שלישית וששית שאין בהם מעשר שני לא יהיה בהן נטע רבעי -

And the גמרא asks there that also in the third and sixth year, where there is no
- נטע רבעי, חומש for מע"ש, there also should be no

אמר רבי יוסי שלישית וששית יש בהם מעשרות ושביעית אין בה מעשר כל עיקר¹¹:

ר"י answered, 'in the third and sixth year there are other מעשרות, therefore there
is a חומש by רבעי, however by שביעית there is no מעשר at all, therefore מע"ש
maintains that there is no חומש on שביעית by רבעי.

Summary

⁷ The הגהות הב"ה amends this to read בשלישית (instead of בשביעית), and similarly amends the שביעית on the next line. See רש"י, etc. and מהר"ם, פני יהושע.

⁸ Presumably תוספות means the sixth year as well. See ד"ה אחליה, תוס' ברכות לה, ד"ה אחליה.

⁹ See footnote # 7. מע"ש is tithed on the first, second, fourth and fifth year of the seven year שמיטה cycle. On the third and sixth year, מע"ש is substituted for שני מע"ש. Therefore (if we would only know רבעי כרם from מע"ש through קדש קדש) we would think that רבעי כרם on those two years (three and six) do not require חילול, just like there is no חילול of מע"ש on these two years.

¹⁰ ה"ב. The משנה there stated that מע"ש maintains that there is no חומש added by רבעי כרם on שביעית. The reason given is that since there is no מע"ש on שביעית (and therefore no חומש) so there is also no חומש for רבעי כרם.

¹¹ According to the גירסא of שביעית (see footnote # 7) the proof of ר"ה is evident, for the ירושלמי states so explicitly that there is no חומש by רבעי since there is no מע"ש. However even according to the גירסא הב"ה, the proof is that we do not merely compare רבעי כרם to מע"ש in a general sense, but rather we take into consideration the times when מע"ש is observed. Therefore without הלולים we could have assumed that there is no חילול on ג' and ו'. (There is no question from ר' יוסי for his argument is now when the תורה wrote הלולים, however ר"ה was discussing without הלולים.)

We need הלולים to teach us חילול by נטע רבעי that it is not like שביעית, and we require the הלולים of קודש to teach the rule of adding a חומש. Alternately without הלולים we would not know חילול on ששי, שלישי (and שביעית) when there is no מע"ש.

Thinking it over

תוספות asks why we need קדש to teach us the law of פדיון, we can derive it from הלולים.¹² Why does תוספות assume that we derive חילול by נטע רבעי from קדש; perhaps we derive it only from הלולים?!

¹² See footnote # 7.